

במיתון הרישוי, פניתי לעבר מכונו נוסף לבדיקה כלירכב. כל הליקויים שנחגלו בי בדיקה הראשונה, נתגלו גם הפעם. שני המאכטרים אליהם פניתי במשרד הרישוי, לא היו היחידים שהסתובבו שם, הציעו את שירותם לכל דורש. לפחות שלוש קבוצות נוספות של מאכטרים נראו בשטח, התנהגו כבני-בית. הם פעלו בגלוי, לאור היום, ללא כל חשש. זו היתה התנהגות של אנשים הפועלים במקום מזה זמן-רב. חישוב מהיר גילה כי מדי שנה "מטפ" לים" המאכטרים באלפי מכוניות פגומות, מעבירים אותן טסט תמורת שוחד.

מה היה בספטמבר 1973

מימוצאי החקירה פורסמו בשנה שעברה (העולם הזה 1881). שבע ימים לאחר הפירסום החלה המיטרה לחקור בי פרשה, ראש המערכת, לו דווח מראש על כל שלב ושלב בחקירה, מסר עדותו בי משרד. הוא אף סיפק לה מיספר רב של תצלומים, לפיהם ניתן היה לזהות בנקל את שני המאכטרים שהעבירו, תמורת שוחד, את המכונית הפגומה בטסט השנתי. עשרה ימים לאחר-מכן נתבקש צוות ה- חקירה של העולם הזה למסור עדות בי משרד.

בינתיים פרצה מלחמת יום-הכיפורים. הכתבים מסרו עדותם מקץ המישה חודש-שיש, עם שיחרורם מן השרות הצבאי. זלם המערכת דאג, רמי הלפרין ז"ל, לא זכה למסור את עדותו. הוא נפל בקרביהדמים על החווה הסניג, בגדה המערבית של תעלת סואץ.

במהלך מסירת העדות ציין הקצין החוקר כי הוא מתקשה לאתר את שני המאכטרים, למרות שפע התצלומים שי- סופקו לו, לדבריו, בוחני משרד-הרישוי טוענים כי אינם מכירים את השניים, ו-

אדם אכן מוכר להם, יש להניח כי רשם את שמו האמיתי. ייתכן שמתוך ביטחון עצמי מופרז, אף ציין את מיספר תעודת הזהות הנכון שלו. הקצין הבטיח לברר את העניין, מאז חלפו חודשים ארוכים, ומהמיטרה לא הגיעה כל ידיעה.

אוגוסט 1974

כעבור שנה

תקרב מועד הטסט השנתי. הליקויים במכונית, שנרשמו בשעתו עלי ידי שני מכוני הבדיקה, נותרו ללא תיקון. תחילה לא תוקנה המכונית בכוונה תחילה, לצורך הוכחה, כדי שהמיטרה תוכל ל- בדקה. אחר-כך פרצה המלחמה, והמכונית חנתה ליד ביתי. אחרי חודשי-שירות ארוך כים שוחררתי לזמן קצר, ושוב גייסתי למילואים לשירות ממושך, ממנו שוחררתי רק בתחילת חודש אוגוסט.

מאחר שמועד הרישוי התקרב, החלטתי לברר, קודם שאתקן את הליקויים, אם אכן חלו שיפורים בסידורי משרד-הרישוי בחולון. להפתעתי ראיתי שם את אחד המאכטרים, שהמיטרה לא הצליחה לאתר, כשהוא משתף לו להנחתו בקרנייהשמש החמימות, וממתין ללקוחות.

ביקשתי לברר מה עלה בגורלו של תיקי החקירה. הקצין החוקר זכר מייד את פרטי המיקרה. הוא סיפר, כי תודות לרישום במיטרה שבטופסהמיבחן, עלה בידי ה- מיטרה לאתר את מקום-גורלו של אחד המאכטרים.

מדיברי השכנים התברר, כי למחרת פירסום הכתבה עזב האיש את מקום מגוריו, הותיר בידיוה כתובת חדשה. כן התברר, כי הוא מעולם לא בא להתגורר באותה כתובת. בשלב מאוחר יותר הצליחה המיטרה לאתר גם את מקום-גורלו של המאכטר השני, אך הסיפור חור על עצמו. גם הוא נעלם מדירתו.

הוא עצמו קובע שהיא פגומה

פרטי הבדיקה

בלם שירות / עור / בלסט	כונן גלגלים / סרן / דומי	נקעון כללי
ידיות / גומיות / דוושות	חיבורי / תנע / כיוון	חתימה
שסתום כסחון / פשוט	זכרון / תיבת הנהג	פנס יד / סימן / אזהרה
מד לחץ אוויר / נורית חוסם	חיבורי גל / תנע / סערכת פליטה	החלפת אורות / נורית אזהרה
שמישה	מסגרת / קפיצים / עלים	תנורת כסחון
צמינים / כרטי גלגלים	חיבורי / בלמים / ארגז	מנועל כסחון
חתימה	מסגרת / תנע / תנע / נורית אזהרה	חתימה

הערות:

הפוטו + מספר ק... (הערות)

הוכחה נוספת

במכוני-הדרום ביפו נבדקת המכונית פעם נוספת. למרות שהמכונית עברה את מיתון-הרישוי השנתי ונמצאה כשירה לתנועה, היא נפטלה עליידי בוחני מכוני-הדרום, והוגדרה עליידם כ"מכונית מסוכנת לתנועה, חבית חומר-נפץ מתנועת". במכונית היו חלקים רקובים.

ממילא אינם יודעים היכן הם מתגוררים. אנשי המיטרה חקרו גם את הבוחנים. אשר חתומותיהם המעידות כי המכונית ניבדקה ונמצאה כשירה לתנועה, נמצאו על טופס הבדיקה. הבוחנים הכחישו כל קשר למאכטרים, טענו שמעולם לא קיבלו מהם שוחד כדי להעביר טסט מכוניות פגומות.

משום-מה החליטו אנשי המיטרה לצמצם את טיפולם במאכטרים, להניח לבוחרים, למרות שלכאורה היו לאנשי המיטרה טרה הוכחות חותכות כנגד הבוחנים. ציינו כי בשעה שהמאכטרים קיבלו את ניירות המכונית, רשם אחד מהם את שמו ואת מיספר תעודת הזהות שלו במיטרה המתאימה בטופסהמיבחן. מיטבת זו מיל- עדה למילוי עלידי אלה שאינם בעלי המכונית, אלא משמשים כשליחים להעברת הטסט.

ייתכן שהשם ומיספר תעודת-הזהות של המאכטר אינם אמיתיים. אולם, אם על אף טענת בוחני משרד הרישוי, אותו

ביציאה מהטסט 1974

המכונית הפגומה יוצאת את מס' לוליהבדיקות של מכונו דינמומטר בתל-אביב, כאשר הבוחנים מציינים בגיליון-הבדיקה, כי המכונית נמצאה ללא כל פגם וכי היא כשירה לתנועה. השמועה כי בכונן זה נערכות בדיקות מופברקות עשתה לה כנפיים, ובעלי-מכוניות רבים שריכזם פגום, מעדיפים לעבור את הטסט כאן.

אינו טורח להזיז את עצמו. במקום לבדוק את המכונית הוא סתם בוהה ניכחו. בהגיע תורו, ביקש ממני הבוחן שעמד ליד המכשיר לכיוון האורות, להעלות אור גבוה ולסובב את ההגה, כדי שהבוחן הי- שני, היושב בתוך הכור מתחת למכונית, יוכל לבדוק את חיבורי ההגה ותיבת-ההגה. העליתי אור גבוה, כמבוקש. להפתעתי, הבוחן לא זז ממקומו ולא נגע כלל בי מכשיר-הבדיקה, כדי לגלות אם האורות במכונית מכוונים היטב. לא נגעתי בהגה ולא סובבתי אותו. בלא שאסובב את ההגה, לא יכול הבוחן הנמצא בכור לערוך את בדיקתו.

חשבתי שאשמע מלמטה צעקה, "למה אתה לא מסובב את ההגה?" אבל לא באה כל תגובה. מקץ דקה רשם הבוחן שעמד ליד המכשיר לכיוון האורות, בטופס הבדיקה, כי מערכת-ההגה ומערכת-האורות תקינים. הליקוי היחיד שנמצא במכונית: המיטרים לא נצבעו מחדש. תמורת שש לירות (דקה וחצי של עבודה), נצבעו המיטרים מחדש.

צילמתי את טופסהמיבחן, מסרתי אותו לפקידה, וקיבלתי תמורתו את רישיון הרכב שלי כשהוא מוחתם בחותמת משרד- (המשך בעמוד 30)

רכב מחיפה ומתל-אביב מעדיפים לעבור את מיתון-הרישוי השנתי דווקא שם, כדי לא להשקיע כסף בתיקונים הכרחיים בי- מכוניותיהם. החלטתי לרכוש את המעקב בנעשה בי מיפעל דינמומטר בתל-אביב, תוך תיקי- ויה כי אחרי פירסום כתבה זו תבדוק המיטרה את המתחולל בנתניה. תגלה אם באמת ניתן לעבור שם טסט תמורת דמי-לאי-חקר.

מיפעל דינמומטר לבדיקת רכב (1965) בע"מ, מרשה עליידי משרד-התחבורה לבדוק "כשירות לתנועה של כל כלי-רכב", כאשר בוחני המיפעל קובעים כי כלי-הרכב כשיר לתנועה, הם רשאים לי- השתמש בחותמת משרד-התחבורה המצוי ייה ברשותם, כדי לציין על גבי רישיון הרכב, כי המכונית הנ"ל עמדה בטסט הי- שנתי.

המידע שנאסף אודות מיפעל דינמומטר היה מדהים. דינמומטר מבצע טסע גאוני בפשטותו. הוא מספק ללקוחותיו "שירות טוב" - שירות טוב, במובן זה שהבדיקות הנערכות בו הן שיטחיות בידועין, אינן עונות על תקן משרד-התחבורה. בעלי-רכב, היודעים כי מכוניותיהם תיפסלנה בי בדיקת-רישוי תיקנית, עוברים בנקל את הטסט במכוני דינמומטר. זה, "טוב" לבעלי מכוניות מקולקלות, וזה מועיל להתרחבות המחזור הכספי של החברה. כיוון שבעלי מכוניות רבים שהשמועה בעניין זה מגיעה אליהם, נמשך לים דווקא למכוני דינמומטר, מסיבות ברור. רות. הצרה היא, ששיטה זו היא בבחינת שואה לכל נושא הבטיחות בדרכים.

טסט שנתי

בדינמומטר

שך יום תמים התבוננתי מקרוב בי שיטות-העבודה הנהוגות במכוני זה. גור כחתי לדעת כי הבדיקות, ברוב המקרים, אינן רציניות כלל. זו היתה גם דעתם של מרבית הנהגים עימם שוחחתי, ואשר סיפרו לתומם, בגאווה, כי בחרו לעבור טסט דווקא במקום זה, כיוון שבכל מקום אחר היתה מכוניתם נפטלת.

החלטתי להעביר את הטסט השנתי של מכוניתי במכוני דינמומטר. למחרת, היום שילמתי 7.5 לירות עבור בדיקת רישוי שנתי, ועוד 15 לירות עבור בדיקה נוספת, "בדיקה-לפני-רישוי". בדרי- קה זו אינה בבחינת חובה על כל מי שי- ניגש לבדיקת רישוי שנתי, אבל אני החלטתי לשלם 22.5 לירות, ולעבור את שני הבדיקות, כדי להיווכח כיצד נערכות שתי בדיקות אלה בדינמומטר.

ידעתי כי בשנים קודמות נהוג היה להעלות את המכונית על מגבה, לבדוק אם הגלגלים קבועים היטב במקומם. אחר-כך לבדוק ביסודיות את מערכת ההגה ואת מצב הצמיגים. מסיוולי ביום הקודם ידעתי, כי שוב אין מרימים את המכונית על הי- מגבה, ולא בודקים את הצמיגים.

הבוחן, האמור לעמוד בתוך כור מיוחד מתחת למכונית, ולבדוק את חיבורי-ההגה וחיבורי תיבת-ההגה, יושב במקומו, ולרוב

שוחד 1973

הזה משלים את עיסקת-השוחד עם אחד משני ה"מאכטרים", בפתח משרד-הרישוי בחולון. המכונית עברה בטסט ללא בדיקה.